

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

Cordemans, Clara
Tel: 010-698 11 89
Clara.Cordemans@naturvardsverket.se

REMISS
2016-11-11

Ärendenr:
NV-06688-13

1(4)	
Tillväxtverket	
Regelrådet	
Ank	2016-11-11
Dnr	2016-000348

HC Kabma

Enligt sändlista
Utskick endast per e-post

Remiss av förslag till föreskrifter om användande av fångstredskap

Ni ges härmed möjlighet att **senast den 3 januari 2017** lämna synpunkter på förslaget till föreskrifter samt konsekvensutredningen.

Bakgrund

I dag finns bestämmelser om användande av fångstredskap i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. Kraven för användande finns även som villkor i enskilda beslut om typgodkännande av fångstredskap. Det kan därför vara svårt för användaren att få en tydlig bild över vilka krav som gäller. Ambitionen med de nya föreskrifterna är att täcka allt användande av fångstredskap.

Förslag

De föreslagna föreskrifterna syftar bland annat till ökad selektivitet vilket i sin tur minskar risken för onödigt lidande för viltet. Föreskrifterna syftar också till att öka enhetlighet och tydlighet vid användande av fångstredskap.

Föreskrifterna ska ersätta de bestämmelser om användande av fångstredskap som i dag finns i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. De ska också ersätta de villkor för användande som uppställs i enskilda beslut om typgodkännande av fångstredskap.

Synpunkter på förslaget

Synpunkter på förslaget till föreskrifter samt konsekvensutredningen lämnas till Naturvårdsverket **senast den 3 januari 2017**. Synpunkter skickas med e-post till registrator@naturvardsverket.se alternativt med vanlig post till

BESÖK: STOCKHOLM – VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 10 99
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm. Ange ärendenummer NV-06688-13. Vi ser gärna att även ni som inte har några synpunkter på remissen meddelar oss detta.

Kontakt

Den som har frågor om remissen kan vända sig till Clara Cordemans, 010-6981189 eller Christer Pettersson, 010-6981364.

Beslut om denna remiss har fattats av sektionschefen Gunilla Ewing Skotnicka.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt vilthandläggaren Christer Petterson, juristen Clara Cordemans deltagit, den sistnämnda föredragande.

För Naturvårdsverket

Gunilla Ewing Skotnicka

Clara Cordemans

Bilagor:

- Förslag till föreskrifter om användande av fångstredskap
- Konsekvensutredning

Sändlista:

1. Länsstyrelsen i Blekinge län
2. Länsstyrelsen i Dalarna län
3. Länsstyrelsen i Gotlands län
4. Länsstyrelsen i Gävleborgs län
5. Länsstyrelsen i Hallands län
6. Länsstyrelsen i Jämtlands län
7. Länsstyrelsen i Jönköpings län
8. Länsstyrelsen i Kalmar län
9. Länsstyrelsen i Kronobergs län
10. Länsstyrelsen i Norrbottens län
11. Länsstyrelsen i Skåne län
12. Länsstyrelsen i Stockholms län
13. Länsstyrelsen i Södermanlands län
14. Länsstyrelsen i Uppsala län
15. Länsstyrelsen i Värmlands län
16. Länsstyrelsen i Västerbottens län
17. Länsstyrelsen i Västernorrland län
18. Länsstyrelsen i Västmanlands län
19. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
20. Länsstyrelsen i Örebro län

21. Länsstyrelsen i Östergötlands län
22. Arvika kommun
23. Avesta kommun
24. Bergs kommun
25. Borgholms kommun
26. Borlänge kommun
27. Borås kommun
28. Botkyrka kommun
29. Eskilstuna kommun
30. Falu kommun
31. Forshaga kommun
32. Region Gotland
33. Gävle kommun
34. Göteborg stad
35. Halmstads kommun
36. Hammarö kommun
37. Haninge kommun
38. Haparanda kommun
39. Helsingborgs kommun
40. Huddinge kommun
41. Hudiksvalls kommun
42. Härjedalens kommun
43. Härnösands kommun
44. Jönköpings kommun
45. Karlstads kommun
46. Kiruna kommun
47. Kramfors kommun
48. Kristianstad kommun
49. Kungsbacka kommun
50. Linköpings kommun
51. Ludvika kommun
52. Luleå kommun
53. Lunds kommun
54. Malmö stad
55. Nacka kommun
56. Norrköpings kommun
57. Piteå kommun
58. Sandvikens kommun
59. Skellefteå kommun
60. Solna kommun
61. Stockholms stad
62. Sundsvalls kommun
63. Södertälje kommun
64. Umeå kommun
65. Uppsala kommun
66. Västerås kommun
67. Växjö kommun
68. Åre kommun
69. Örebro kommun
70. Örnsköldsviks kommun

71. Östersunds kommun
72. Regelrådet
73. Statens Jordbruksverk
74. Polismyndigheten
75. HaV
76. Naturhistoriska riksmuseet
77. Sametinget
78. Skogsstyrelsen
79. Statens fastighetsverk
80. Statens veterinärmedicinska anstalt
81. Förvaltningsrätten i Stockholm
82. Kammarrätten i Stockholm
83. Sveriges kommuner och landsting
84. Göteborgs universitet
85. Stockholms universitet
86. Uppsala universitet
87. Lunds universitet
88. Sveriges lantbruksuniversitet
89. ArtDatabanken
90. Centrum för biologisk mångfald
91. Viltskadecenter
92. Kommerskollegium
93. Centrala djurförsöksetiska nämnden
94. Uppsala djurförsöksetiska nämnd
95. Sveriges Ornitologiska förening
96. Sveaskog Förvaltning AB
97. Lantbrukarnas riksförbund
98. Svenska Naturskyddsföreningen
99. Svenska Jägareförbundet
100. Svenska Samernas Riksförbund
101. Jägarnas Riksförbund
102. Förbundet Sveriges småbrukare
103. Skogsindustrierna
104. Bergvik skog AB
105. Holmen skog AB
106. Djurens rätt
107. Djurskyddet
108. Fåravelsförbundet
109. Renägarförbundet
110. Rovdjurscentret de 5 stora
111. Rovdjurscentrum i Orsa
112. Svenska Djurparksföreningen
113. Svenska kennelklubben
114. Svenska Rovdjursföreningen
115. Sveriges Jordägareförbund
116. Världsnaturfonden
117. Anticimex
118. Sveriges jordbruksarrendatorers förbund
119. Svenska Djurskyddsföreningen
120. Sveriges Yrkesjägarförening

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION
AGENCY

Clara Cordemans
Tel: 010-698 11 89
clara.cordemans@naturvardsverket.se

KONSEKVENsutredning
2016-11-07 Ärendenr:
NV-06688-13

Motiv och konsekvensutredning

**med anledning av förslag till Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:xx)
om användande av fångstredskap**

BESÖK: STOCKHOLM -VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 10 99
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Innehåll

1. Beskrivning av problemet och vad vi vill uppnå.....	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. De nya föreskrifterna.....	3
2. Beskrivning av alternativa lösningar och vilka effekterna blir om någon ändring inte kommer till stånd	4
2.1. Gällande reglering av användande av fångstredskap.....	4
2.2. Nollalternativ.....	5
3. Innehållet i föreskrifterna och bakomliggande motiv	5
3.1. Omfattning och syfte.....	5
3.2. Definitioner	6
3.3. Allmänna krav	6
3.4. Krav på selektiv fångst.....	6
3.5. När fångstredskap får användas.....	7
3.6. Bevakning och vittjande av fångstredskap som inte dödar	7
3.7. Bevakning och vittjande av nät	8
3.8. Utbildningspliktigt användande	8
3.9. Tillståndspliktigt användande.....	8
3.10. Dödande fångstredskap	9
3.11. Fångst av vilt som rymt från vilthägn.....	9
3.12. Transport och förvaring av fångat vilt.....	9
3.13. Undantag	9
4. Upphävande av §§ med tillhörande allmänt råd i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt.....	9
5. Bemyndigande	9
6. De som berörs av regleringen	9
7. Kostnader och andra konsekvenser med anledning av ändringen	9
8. Ikraftträdande och informationsinsatser	11

1. Beskrivning av problemet och vad vi vill uppnå

1.1. Bakgrund

I Sverige får endast jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver användas vid jakt. Enligt 11 § jaktförordningen (1987:905) ska fångstredskap vidare vara av godkänd typ för att få användas. Naturvårdsverket har uppdraget att, efter samråd med Jordbruksverket, pröva frågor om typgodkännande av fångstredskap. I dag finns ca 170 typgodkända fångstredskap, varav ca 120 avser levandefångst och ca 50 är fångstredskap som dödar. Naturvårdsverket har beslutat om föreskrifter med tydliga kriterier för typgodkännande av fångstredskap. Föreskrifterna specificerar de krav som fångstredskapen ska uppfylla så att vilt inte utsätts för onödigt lidande eller människor och tamdjur för fara. Föreskrifterna har också kommit till för att tillgodose EU-rättsliga krav på objektiva, icke-diskriminerande och på förhand kända regler eftersom Sverige för systemet med typgodkännanden åberopar undantag från förbud mot handelshindrande regler av miljö- och djurskyddsskäl. Föreskrifterna om typgodkännande heter Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2013:13) om typgodkännande av fångstredskap.

Vad gäller *användande* av fångstredskap finns i dag bestämmelser i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. Kraven för användande finns även som villkor i enskilda beslut om typgodkännande av fångstredskap. Det kan därför vara svårt att få en tydlig bild över vilka krav som gäller för användandet av fångstredskap.

I 12 § jaktförordningen finns bemyndigande för Naturvårdsverket att meddela föreskrifter om bl.a. kunskapskrav eller andra villkor för användande av fångstredskap, vittjande av fångstredskap samt befogenhet för länsstyrelsen att i det enskilda fallet ge tillstånd till användande av vissa redskap. Därutöver bemyndigas Naturvårdsverket i 15 § jaktförordningen att i föreskrifter medge undantag från kravet att fångat vilt omedelbart ska avlivas eller återges friheten. Naturvårdsverket har sedan ett par år planerat att se över föreskrifterna för användande av fångstredskap med stöd av bemyndigandet i 12 respektive 15 §§ jaktförordningen.

1.2. De nya föreskrifterna

Utgångspunkten vid all jakt, även vid jakt med fångstredskap, är 27 § jaktlagen (1987:259); *jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara*. Erfarenheten av användandet av typgodkända fångstredskap visar att dessa krav möts i stor utstäckning, men att det i vissa avseenden finns brister. Även testerna inför beslut i ärenden om typgodkännanden ökar kunskapen om hur vilt påverkas av fångstredskap och när olika typer av fångstredskap kan orsaka onödigt lidande. Ett av de viktigaste motiven för förslaget till dessa nya föreskrifter är att åtgärda dessa brister föreskriftsvägen och ta hänsyn till den ökade kunskapen.

Avsikten med de föreslagna föreskrifterna är att heltäckande reglera användande av fångstredskap så att föreskrifterna kan ersätta villkor för användande uppställda i nu gällande typgodkännandebeslut samt att behovet av att ställa upp villkor för användande i framtida beslut om typgodkännande blir överflödigt. Därigenom ökar enhetlighet och tydlighet avseende kraven för användande.

Nuvarande bestämmelser är vidare bitvis otydliga och inkonsekventa gentemot bestämmelser gällande icke selektiv fångst i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Jordbruksverket har även påtalat brister i nuvarande bestämmelser i NFS 2002:18 utifrån ett djurskyddsperspektiv.

Förslaget till de nya föreskrifterna syftar till en skärpning av reglerna bl.a. genom ett tydligt krav på selektivitet vid användandet, genom den nya bestämmelsen att allt användande ska ske så att risken för bifångst minimeras. Föreskrifterna skärper även kraven avseende användande för vissa arter.

I två domstolsprocesser år 2014 och 2015 gällande villkor för användande i beslut om typgodkännande av fångstredskap avseende fångst av vildsvin upphävde Kammarrätten i Stockholm sju av de åtta villkor som Naturvårdsverket hade föreskrivit i de enskilda ärendena. Dessa avsåg bl.a. begränsning av ingångsluckans storlek samt hur ofta fångstredskapen ska vittjas. Kammarrätten ansåg att de villkor som ställts upp begränsar användandet av fångstredskapen utöver vad som föreskrivs i regelverket för jakten och att Naturvårdsverket inte visat att villkoren är nödvändiga för att undvika att viltet utsätts för onödigt lidande. Naturvårdsverket överklagade kammarrättens domar till Högsta Förvaltningsdomstolen, som beslutade att inte meddela prövningstillstånd, med innebörden att kammarrättens domar stod fast. En skärpning som föreslås i föreskrifterna gäller fångstredskap för vildsvin, jämfört med vad som gällde vid tidpunkten för de beslut om typgodkännande som har prövats i de nämnda domstolsprocesserna. Som exempel kan här nämnas en ny bestämmelse avseende inställning av ingångsluckan, som Naturvårdsverket anser vara befogad för att öka redskapens selektivitet.

2. Beskrivning av alternativa lösningar och vilka effekterna blir om någon ändring inte kommer till stånd

2.1. Gällande reglering av användande av fångstredskap

I Sverige ska all jakt bedrivas så att vilt skyddas mot onödigt lidande. Vidare får inte människor eller tamdjur utsättas för fara. Detta framgår av 27 § jaktlagen. Denna bestämmelse är tongivande vid all reglering av användande av fångstredskap.

I bilaga VI till art- och habitatdirektivet uppställs krav på att användandet av fångstredskap ska ske selektivt. Motsvarande krav finns i artikel 8.1 i

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar. Detta är ett led i att säkra en gynnsam bevarandestatus för hotade arter.

Naturvårdsverket har i NFS 2002:18 med föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt meddelat föreskrifter och allmänna råd om bland annat fångstredskap.

Vidare har Naturvårdsverket i flera enskilda beslut om typgodkännande av fångstredskap villkorat användandet av dessa exempelvis med krav på utbildning eller hur, var och när användandet får ske. Avseende fångstredskap som dödar bäver krävs dessutom länsstyrelsens tillstånd för användande.

2.2. Nollalternativ

Nollalternativet är att bibehålla nuvarande reglering med de justeringar som har gjorts sedan ikraftträdandet av NFS 2002:18 i den övergripande lagstiftningen gällande fångst, tester av fångstredskap och jakt.

2.2.1 Effekter av nollalternativet

Antalet godkända fångstredskap ökar över tid vilket i sin tur påverkar antalet fångade vilt. Erfarenheten av användandet av typgodkända fångstredskap visar vidare att kravet på att vilt inte ska utsättas för onödigt lidande möts i stor utstäckning, men att det i vissa avseenden finns brister. Även testerna inför beslut i ärenden om typgodkännanden ökar kunskapen om hur vilt påverkas av fångstredskap och när olika typer av fångstredskap kan orsaka onödigt lidande. För att utvecklingen av fångstredskap som förhindrar onödigt lidande för viltet ska få önskad effekt krävs vidare att användningen anpassas. Mot bakgrund av detta skulle nollalternativet inte uppfylla kraven på att förhindra onödigt lidande för viltet utifrån det nuvarande kunskapsläget.

3. Innehållet i föreskrifterna och bakomliggande motiv

3.1. Omfattning och syfte

I den inledande avdelningen anges att föreskrifterna ska omfatta såväl dödande fångstredskap som fångstredskap som inte dödar. Syftet med föreskrifterna anges vara att tillräcklig hänsyn tas till djurskydd, säkerhet och selektivitet vid användande av fångstredskap. Vi avser med föreskrifterna en skärpning av användarvillkoren jämfört med vad som gäller i dag. De villkor beträffande användandet som är kopplade till nu gällande typgodkännanden kan ersättas med de nya föreskrifterna. Detta framgår i de föreslagna föreskrifternas 3 §. Det kommer även i framtida beslut om godkännande av fångstredskap saknas behov att uppställa särskilda villkor för att säkerställa att ett användande av fångstredskapet inte strider mot jaktlagstiftningens principer.

3.2. Definitioner

Föreskrifterna inleds med en lista över definitioner av vissa begrepp, exempelvis selektivitet, bevakning, vittjande samt larmanordning. Dessa är begrepp som är centrala vid användandet av fångstredskap.

3.3. Allmänna krav

I 10 § jaktförordningen framgår att endast jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver får användas vid jakt. Enligt 11 § ska fångstredskap vara av godkänd typ för att få användas. Bestämmelsen i 5 § i förslaget till föreskrift är ett tydliggörande av detta. Det är viktigt att fångstredskapet fortsätter att underhållas under tiden det används för jakt så att det fortsatt uppfyller kriterierna för godkännande. Naturvårdsverket har i förslaget därför förenat användandet av fångstredskap med krav på underhåll. Märkning av fångstredskap med användarens namn, adress och telefonnummer samt typbeteckning är viktigt exempelvis vid tillsynsmyndighets kontroll av aktuellt fångstredskap. Kravet finns redan i nu gällande bestämmelser.

Fångstredskap ska enligt vårt förslag placeras så att vilt skyddas mot väder eller andra omständigheter som kan leda till onödigt lidande. Det kan exempelvis röra sig om placering som skyddar mot stark värme, kyla, fukt eller rovdjur. Detta gäller särskilt fångstredskap som blev godkända innan 2013 eftersom krav på god ventilation inte var något tydligt kriterium för godkännande av fångstredskap före år 2013.

Fångstredskap som inte dödar bör utrustas med larmanordning. Användaren får därigenom möjlighet att avliva viltet så snart som möjligt efter fångst. Detta förkortar för flera arter det lidande som fångat vilt utsätts för. Många fångstredskap är inte utrustade med larmanordning. Detta kan därför medföra extra kostnader för användaren. Det kan också vara svårt rent tekniskt att utrusta varje fångstredskap med larmanordning. Därför anges i föreskriften att fångstredskap som inte dödar *bör* utrustas med larmanordning.

Vid jakt får endast sådana jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver användas. Vid avlivning av fångat vilt får även annan klenare kaliber användas än den som gäller för jakt efter respektive art under förutsättning att sådant val inte utsätter viltet för onödigt lidande. Vi vill därför tydliggöra att avlivningen ska ske så att vilt inte utsätts för onödigt lidande. Det är användaren som har att avgöra hur detta krav uppfylls från fall till fall.

3.4. Krav på selektiv fångst

Viltstammarnas utbredning och täthet har för många arter ökat under de senaste 30 åren, vilket sannolikt medfört att risken för oavsiktlig fångst av fredade arter ökat. Fångstredskap avsedda för levandefångst av bland annat rävmå, grävling och lodjur kan som regel inte konstrueras så att de blir selektiva fullt ut. Detta kan kompenseras till del genom vilket bete som används och var och när fångstredskapet används. En oavsiktlig fångst av fredade arter eller fredade individer av samma art kommer i vissa fall att utsätta detta vilt för onödigt

lidande. Enligt bilaga 5 till jaktförordningen är användandet av fångstredskap som inte är selektiva samt ett icke-selektivt användande av fångstredskap i stort inte tillåtet.

Enligt 28 § NFS 2002:18 får jaktbart vilt som fångats i ett fångstredskap som inte är godkänt för den aktuella arten avlivas. I praktiken medför detta en risk för att jaktbart vilt fångas och avlivas med hjälp av fångstredskap som inte är anpassade för fångst av aktuell art. Detta kan medföra en ökad risk för skador och stress för det fångade viltet. Exempelvis användes tidigare fångstredskap som var testade och godkända för räv även i vissa fall för fångst av lo trots att de inte var testade och godkända för lo.

Naturvårdsverket har under senare år godkänt ett tiotal fångstredskap för vildsvin. För att minska risken för att vildsvin utsätts för onödigt lidande är vissa av besluten förenade med särskilda villkor för användandet. Enligt 27 § NFS 2002:18 ska vittjande av fångstredskap avsedda för fångst av räv ske en gång per dygn jämfört med kravet om att vittjande av fångstredskap avsedda för fångst av vildsvin ska ske efter två timmar. Detta innebär att vildsvin som fångas i fångstredskap avsedda för fångst av räv erhåller ett kraftigt försämrat skydd jämfört med vildsvin som fångas i fångstredskap avsedda för fångst av vildsvin.

Gällande bestämmelser innehåller inga krav på att felfångst i så hög grad som möjligt ska förebyggas. Vi anser inte att detta är förenligt med avsikten i bilaga 5 till jaktförordningen. Vi anser heller inte att detta är förenligt med bestämmelserna i 27 § jaktlagen om att jakt inte får utsätta vilt för onödigt lidande. Vi föreslår därför att användaren så långt det är möjligt ska försöka undvika bifångst. Om bifångst ändå sker ska användaren släppa viltet fritt om det inte är så skadat att det finns risk för onödigt lidande.

3.5. När fångstredskap får användas

Användandet av fångstredskap är nu tillåtet under de jakttider som anges i bilaga 1 (allmänna jakttider) och bilaga 4 till jaktförordningen (jakt för att förebygga skador av vilt). Vilt är generellt sett fredat under föryngringsperioden, det vill säga huvudsakligen mellan den 16 april och den 31 augusti. Jakt under denna tid kan medföra att föräldradjur avlivas vilket innebär onödigt lidande för de ungar som blir lämnade kvar. Vi föreslår därför att användandet av fångstredskap under föryngringsperioden ska tillåtas endast vid jakt för att förebygga skador av vilt.

3.6. Bevakning och vittjande av fångstredskap som inte dödar

För många arter är nuvarande krav på vittjande en eller två gånger per dygn. Med hänsyn till att viltet kan bli sittande under lång tid i ett fångstredskap föreslår vi att användandet av fångstredskap förenas med generella krav på skydd mot förhållanden som kan orsaka onödig lidande. Vidare föreslår vi att användandet av fångstredskap som inte dödar förenas med ett frivilligt krav på att utrusta detta med en larmanordning. Vittjande ska i sådana fall ske senast två timmar efter det att en larmanordning har utlösts. Vi anser att våra nya krav

därigenom på ett bättre sätt än tidigare uppfyller kraven på skydd mot onödigt lidande även om kraven på vittjande är oförändrade.

Tester av fångstredskap som inte dödar avsedda för råttor och möss har visat att flera har dött av stressrelaterade skador såsom blödande magsår efter ett visst antal timmar. Vi har därför föreslagit att öka kraven på vittjande när det gäller levandefångst av dessa arter.

3.7. Bevakning och vittjande av nät

Vi föreslår att nät ska stå under ständig tillsyn och vittjas omgående efter fångst. Detta då nät kan medföra att vilt utsätts för betydande stress. Det är även lätt att viltet trasslar in sig med risk för skador. Vi anser därför att detta krav är motiverat. Vi vill även råda till att nät som används för att skydda egendom ska iordningställas så att vilt inte skadas. Särskild hänsyn bör tas under förnyngsperioden. Även om avsikten inte är fångst i dessa fall (och därmed egentligen inte räknas som jakt) kan det vara bra för användare att vara vaksamma på detta. Nät som sätts upp för att skydda egendom kan indirekt fungera som ett jaktmedel och därmed orsaka fångat vilt ett betydande och utdraget lidande.

3.8. Utbildningspliktigt användande

Visst användande av fångstredskap kräver enligt Naturvårdsverkets mening särskild utbildning. Detta för att minska risken för att användandet medför onödigt lidande eller fångst av fredat vilt. Särskild utbildning bör krävas vid användande av fotsnara för rödräv, fångstredskap som dödar bäver samt ripsnara. Dessa fångstredskap får endast användas av personer som har genomgått särskild utbildning som ska innehålla vissa moment, såsom artkännedom och korrekt utplacering och handhavande av fångstredskapet. Utbildningen ska vara anordnad av svensk jägarorganisation eller vara en motsvarande utländsk utbildning som med avseende på djurskydd och säkerhet är likvärdig den svenska.

3.9. Tillståndspliktigt användande

Visst användande av fångstredskap behöver även prövas av länsstyrelsen. Sådant användande kan till exempel vara vid skydds jakt på bäver under förnyngsperioden eller användande av levande lockfågel. Här behövs en oberoende instans som kan väga risken för onödigt lidande mot risken för skada på egendom.

En nyhet i de föreslagna föreskrifterna är att Naturvårdsverket delegerar beslut om tillstånd att jaga med fångstredskap avseende samtliga rovfåglar till länsstyrelsen, inte bara avseende duvhök. Naturvårdsverket anser inte att det är motiverat med den uppdelning som hittills varit gällande och att länsstyrelsen, bl.a. som ett led i den regionaliserade förvaltningen, även kan ges behörighet att besluta om tillstånd att jaga med redskap avseende övriga rovfåglar.

3.10. Dödande fångstredskap

Vid användande av stockfälla för mård föreslås denna inte få placeras närmare större sten eller sluttning. Anledningen till detta är att förhindra att människor eller andra djur kommer i direktkontakt med fångstredskapet och skadas.

3.11. Fångst av vilt som rymt från vilthägn

För att lösa en hastigt uppkommen situation anser Naturvårdsverket att en tillfälligt iordningställd återfångstanordning bör få användas utan krav på ytterligare tillstånd.

3.12. Transport och förvaring av fångat vilt

Här föreslår vi ingen förändring jämfört med tidigare reglering.

3.13. Undantag

Vi föreslår att undantag från kraven i föreskrifterna får medges av Naturvårdsverket i det enskilda fallet om det finns särskilda skäl. Undantag får förenas med villkor.

4. Upphävande av bestämmelser med tillhörande allmänt råd i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt

Med anledning av de nya föreskrifterna bör 23–30 §§ i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt upphävas.

5. Bemyndigande

Av 12 § p 1–3 jaktförordningen följer att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om bl.a. tillstånd, anmälan, kunskapskrav och andra villkor för användande av fångstredskap samt vittjande av fångstredskap och befogenhet för länsstyrelsen att i det enskilda fallet ge tillstånd till användande av vissa fångstredskap. I 15 § andra stycket jaktförordningen bemyndigas Naturvårdsverket att i föreskrifter medge undantag från kravet i 12 a § att fångat vilt omedelbart ska avlivas eller återges friheten.

6. De som berörs av regleringen

Föreskrifterna berör de flesta som på något sätt kommer i kontakt med fångstredskap. Som exempel kan nämnas privatpersoner som använder fångstredskap för mus i sommarstugan, jägare, lantbrukare som har problem med vildsvin, polisen som kontrollerar regelefterlevnad, enskilda firmor och större aktiebolag som tillverkar och säljer fångstredskap, kommunanställda som arbetar med skadedjursbekämpning, företag som arbetar med skadedjursbekämpning och forskare som fångar djur för märkning.

7. Kostnader och andra konsekvenser med anledning av ändringen

Generellt kan konsekvenserna av föreslaget till nya föreskrifter beskrivas som ett visst försvårande och en viss fördyring för den som använder fångstredskap

samtidigt som onödigt lidande för viltet förhindras på ett bättre sätt och reglering blir enhetligare och enklare.

Om rådet att installera larm på fångstredskap som inte dödar följs kommer det innebära en ytterligare kostnad för dem som i dag inte har något larm installerat. Detta bedöms totalt kosta mellan 2 500 000–5 000 000 kr. Uppskattningen basteras på att det kan beröra 5 000 antal fångstredskap och kosta mellan 500 –1 000 kr per fångstredskap. Försvårandet för användningen av fångstredskap hänger ihop med de föreslagna strängare kraven på underhåll, selektivitet, skydd mot väder, bevakning och vittjande. Detta försvårande är svårt att uppskatta i pengar, men det bör kräva mer tid av den som använder vissa slags fångstredskap. I övrigt bedöms de föreslagna ändringarna inte ha någon kostnadsmässig påverkan.

En konsekvens av de nya föreskrifterna blir sannolikt en ökad selektivitet vid användande av fångstredskap vilket i sin tur omhändertar behovet av hänsyn till vilda djur vid fångst.

En ökad enhetlighet och tydlighet avseende kraven för användande av fångstredskap är ytterligare en konsekvens av de föreslagna föreskrifterna. I dag gäller för flera typgodkända fångstredskap särskilda användarvillkor som uppställdes vid typgodkännandet. Därutöver gäller för samtliga fångstredskap allmänna regler för användande som finns i Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt. En konsekvens av föreskrifterna blir att samma regler gäller för de flesta fångstredskap. En likriktning av reglerna är särskilt viktig då beslut om typgodkännande av redskap har fattats från 1980-talet fram till dagens datum och därigenom ser olika ut. Även i framtiden kommer några fångstredskap att kräva särskild utbildning eller länsstyrelsens tillstånd för användande.

En viktig konsekvens är att det är enklare för enskilda användare att ta reda på vad som gäller för användandet av fångstredskap och även för länsstyrelserna att besvara frågor om vad som gäller vid användande. Föreskrifterna innebär också ett tydliggörande av kriterier för länsstyrelsernas beslut gällande tillståndspliktiga fångstredskap. Förslaget bör innebära en viss ökning av antalet ärenden som länsstyrelser får hantera när det gäller tillstånd till fångstredskap för rovfåglar. Det är dock en så ovanlig ärendekategori så att ökningen ändå bör bli liten och därför kunna hanteras inom ramen för befintlig verksamhet.

Tillverkare av fångstredskap kan komma att påverkas avseende rådet att larm bör installeras på fångstredskap som inte dödar. Naturvårdsverket bedömer att tillverkare därutöver endast i ringa omfattning påverkas av de föreslagna föreskrifterna.

Naturvårdsverket bedömer att distributörer av fångstredskap inte påverkas.

De ökade kraven på hänsyn till viltet ligger i linje med Naturvårdsverkets ambition uttryckt i exempelvis strategin för svensk viltförvaltning från 2015. Det är en viktig förtroendefråga inom viltförvaltningen.

8. Ikraftträdande och informationsinsatser

Förlaget på nya föreskrifter skickas ut på remiss till berörda myndigheter och intresseorganisationer.

Föreskrifterna avses träda i kraft under våren 2017. Upphävande av bestämmelser med tillhörande allmänt råd i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt efter statens vilt sker samtidigt.

Information kommer att publiceras på Naturvårdsverkets hemsida och andra informationskanaler kommer att användas eftersom detta är föreskrifter som berör många enskilda.

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN ?

Naturvårdsverkets föreskrifter om användande av fångstredskap;

beslutade den datum

Med stöd av 12 och 15 §§ jaktförordningen (1987:905) föreskriver Naturvårdsverket följande.

NFS
2017:XX

Utkom från trycket
den

Omfattning och syfte

1 § Dessa föreskrifter gäller användandet av såväl dödande fångstredskap som fångstredskap som inte dödar.

2 § Bestämmelserna i dessa föreskrifter syftar till att tillräcklig hänsyn tas till djurskydd, säkerhet och selektivitet vid användandet av fångstredskap.

Däriigenom omhändertas behovet av att uppställa särskilda villkor för användandet i samband med beslut enligt 11 § tredje stycket jaktförordningen (1987:905) om godkännande av fångstredskap.

3 § Dessa föreskrifter ersätter villkor uppställda i beslut om godkännande av fångstredskap enligt 11 § tredje stycket jaktförordningen (1987:905) meddelade före ikraftträdandet av föreskrifterna.

Definitioner

4 § De beteckningar som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

I övrigt har nedanstående beteckningar följande betydelse:

Fångstredskap: anordning utformad för att fånga eller döda vilt.

Dödande fångstredskap: anordning utformad för att döda vilt.

Fångstredskap som inte dödar: anordning utformad för att fånga och hålla kvar vilt.

Selektivt fångstredskap: fångstredskap som i huvudsak fångar den arten/de arterna eller individerna av en art som redskapet har godkänts för.

Vittjande: omhändertagande av fångst.

Bevakning: övervakning genom fysisk närvaro.

Bifångst: fångst av annan art eller individ än vad redskapet har godkänts för.

Nät: textilnät eller liknande med syfte att snärja in fångat vilt, dock inte slagnät (typgodkänt fångstredskap L 17) för fångst av bland annat duvhök.

Invasiv främmande art av unionsbetydelse: en invasiv främmande art vars negativa effekter anses vara sådana att de kräver samordnade åtgärder på EU-nivå¹.

Invasiv främmande art av medlemsstatsbetydelse: en invasiv främmande art som har nationell betydelse, men inte är av unionsbetydelse.

Larmanordning: teknik/mekanik som möjliggör att den som ansvarar för fångsten får kännedom om att fångstredskapet har lösts ut.

Allmänna krav

5 § Ett fångstredskap ska vara tillverkat i enlighet med den material- och konstruktionsspecifikation som anges i Naturvårdsverkets beslut om typgodkännande, för att få användas.

6 § Ett fångstredskap ska hållas i sådant skick att det inte avviker från specifikationen av godkänd konstruktion. Material- och funktionskontroll av fångstredskapet, i synnerhet gillernordningen, ska ske regelbundet, dock minst en gång per månad under den tid redskapet används.

7 § Fångstredskap som används ska, vare sig de är gillrade eller inte, väderbeständigt märkas med användarens namn, adress och telefonnummer. Detta behövs inte om fångstredskapet används i hus, gård eller trädgård.

8 § Fångstredskapet ska placeras så att fångat vilt skyddas mot väder och andra omständigheter som kan orsaka onödigt lidande.

Allmänt råd till 8 §:

Beträffande fångstredskap som är godkända före år 2013 och som saknar ventileringsbör särskild hänsyn tas vid bevakning och placering.

9 § Avlivning av fångat vilt ska ske så att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

10 § Fångstredskap som inte används för jakt eller åtel ska så långt möjligt iordningställas så att det inte kan fånga vilt eller utgöra fara för människor eller egendom.

11 §

Fångstredskap som inte dödar bör utrustas med larmanordning.

Krav på selektiv fångst

12 § Användande av fångstredskap ska ske så att risken för bifångst minimeras.

13 § Bifångst ska återges friheten om den bedöms kunna fortsätta leva utan onödigt lidande.

¹ enligt artikel 4.3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter, EGT L 317, 4.11.2014, s. 35

Allmänt råd till 13§:

Sällskapsdjur som har fångats i fångstredskap och är allvarligt skadat bör inte avlivas innan veterinär eller ägare har kontaktats.

14 § Vid fångst och bifångst av vilt som är en invasiv främmande art av unionsbetydelse eller medlemsstatsbetydelse ska viltet avlivas eller på annat sätt oskadliggöras.

När fångstredskap får användas

15 § Fångstredskap som inte dödar får endast användas mellan den 1 september och den 15 april. Detta gäller inte skydds jakt enligt bilaga 4 till jaktförordningen (1987:905).

Vittjande av fångstredskap som inte dödar

16 § Fångstredskap avsett för fångst av fågel ska vittjas minst en gång per dygn. Ett vittjande ska alltid ske på kvällen.

17 § Fångstredskap avsett för fångst av däggdjur ska vittjas minst en gång per dygn. Ett vittjande ska alltid ske på morgonen. Om fångsten avser iller, mink, hermelin, vessla eller sork ska vittjande ske minst två gånger per dygn, morgon och kväll. När det gäller råttor och möss ska sådana fångstredskap vittjas minst var femte timme.

18 § För fångstredskap avsett för vildsvin gäller dessutom följande.

1. Fångstredskapet ska utrustas med elektronisk larmanordning.
2. Fångstredskapet får endast betas med oförädlad vegetabiliskt foder.
3. Fångstredskapet ska ställas in så att ingångsöppningen som mest är 55 cm hög.

19 § Fotsnara för rödräv ska vittjas minst två gånger per dygn, morgon, senast vid gryningen, och kväll.

20 § Fångstredskap som har utrustats med larmanordning ska vittjas snarast möjligt efter det att larmanordningen har gett utslag, senast två timmar därefter.

Bevakning och vittjande av nät

21 § Nät ska stå under ständig bevakning och vittjas omgående efter det att fångst har skett.

Allmänt råd till 21 §:

Nät, utöver sådana nät som definieras ovan, som används för att skydda egendom bör iordningställas så att vilt inte skadas. Särskild hänsyn bör tas under föryngringsperioden.

Utbildningspliktigt användande m.m.

22 § Fotsnara för rödräv får endast användas av personer som har genomgått en särskild utbildning anordnad av svensk jägarorganisation, eller motsvarande utländsk utbildning som med avseende på djurskydd och säkerhet är likvärdig den svenska. Utbildningen ska innehålla åtminstone följande moment:

1. olika typer av fotsnaror och hur dessa ska underhållas och justeras, och
2. korrekt utplacering och handhavande av fotsnara.

23 § Fotsnara för rödräv får endast användas i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Länsstyrelsen får besluta om undantag för vissa områden om det är motiverat för skydd av hotade djurarter.

24 § Slagfälla för att döda bäver får endast användas av personer som har genomgått en särskild utbildning anordnad av svensk jägarorganisation, eller motsvarande utländsk utbildning som med avseende på djurskydd och säkerhet är likvärdig den svenska. Utbildningen ska innehålla åtminstone följande moment:

1. artkännedom – bäver och utter, och
2. korrekt utplacering och handhavande av fångstredskapet, särskilt avseende säkerhet och selektivitet.

25 § Ripsnara får endast användas av personer som har genomgått en särskild utbildning anordnad av svensk jägarorganisation, eller motsvarande utländsk utbildning som med avseende på djurskydd och säkerhet är likvärdig den svenska. Utbildningen ska innehålla åtminstone följande moment:

1. hur man tillverkar ripsnaror och hur dessa ska underhållas och justeras, och
2. korrekt utplacering och handhavande av ripsnara.

Tillståndspliktigt användande

26 § Tillstånd från länsstyrelsen krävs vid jakt med fångstredskap

1. som dödar bäver,
2. där levande fågel används i syfte att locka och fånga vilt av annan art,
3. som fångar sådana falkar, vråkar, hökar och ugglor som avses i 33 § jaktförordningen (1987:905).

Länsstyrelsens beslut om tillstånd får förenas med ytterligare villkor utöver vad som framgår av dessa föreskrifter.

27 § Länsstyrelsen får ge tillstånd enligt 26 § punkten 1 under förutsättning att

1. tillståndet i första hand syftar till att förebygga skada orsakad av bäver, och
2. användandet sker selektivt och att risken för bifångst av t.ex. utter minimeras.

Vidare får länsstyrelsen medge tillstånd att använda fångstredskap för bäver om det är motiverat av djurskyddsskäl enligt 40 b § jaktförordningen (1987:905). I sådana fall krävs inte att förutsättningarna enligt första punkten i ovanstående stycke är uppfyllda.

28 § Länsstyrelsen får ge tillstånd enligt 26 § punkten 2 under förutsättning att

1. användandet avser en särskilt angiven plats och under en begränsad tid,
2. fåglar som används som lockbete har tillräckligt utrymme, tillgång till nödvändigt skydd från ogynnsamma väderförhållanden och annat vilt såsom predatorer samt tillgång till vatten och föda, och
3. det behövs för att skydda vilt som ingår i näringsverksamhet.

29 § Länsstyrelsen får ge tillstånd enligt 26 § punkten 3 under förutsättning att

1. det är motiverat med hänsyn till människors hälsa och säkerhet,
2. andra förvaltningsåtgärder är uttömda och
3. det behövs för att skydda vilt som ingår i näringsverksamhet.

30 § Fångade rovfåglar får frisläppas på annan plats under förutsättning att berörd markägare och jakträttshavare lämnat sitt medgivande.

Dödande fångstredskap

31 § För användande av dödande fångstredskap som inte behöver tillstånd enligt 26 § gäller följande

1. om redskapet placeras lägre än 1,5 m ovan mark och avståndet mellan ingångshål och utlösninganordning är mindre än 30 cm, ska det vara försett med en minst 30 cm lång, högst 10 cm bred och 12 cm hög ingångstunnel, fast anjord framför redskapets ingångshål.
2. fångstredskap försett med trampgiller får inte betas på trampplattan.
3. fångstredskap försett med betesgiller får endast betas på gillret.
4. stockfälla för mård ska alltid placeras minst 1,5 meter ovan mark och fritt i förhållande till större sten eller sluttning i terräng,
5. fångstredskap försett med betesgiller ska placeras lutande eller hängande i 45 graders vinkel.

Fångstredskap avsedda för fångst av råttor, möss, sorkar och mullvadar samt stockfälla för mård omfattas inte av bestämmelserna enligt punkten 1.

Fångst av vilt som rymt från vilthägn

32 § Utan tillstånd får fångst av märkt vilt som rymt från vilthägn ske i särskilt iordningställda återfångstanordningar.

33 § Vilt som av misstag fångas i återfångstanordning ska omedelbart släppas fritt.

Transport och förvaring av fångat vilt

34 § Utan hinder av vad som föreskrivs i 12 a § första stycket jaktförordningen (1987:905) får

1. fasan, rapphöna, gräsand, kråka, kaja, skata och tamduva (stadsduva) som fångats i enlighet med bestämmelserna i jaktförordningen, tillfälligt kvarhållas och förvaras i fångstredskap i syfte att locka och fånga frilevande fåglar av samma art,
2. fasaner, rapphöns och gräsänder som fångats i enlighet med bestämmelserna i jaktförordningen transporteras till, och hållas i, vilthägn eller liknande anläggning under hela året för att användas i avelssyfte,
3. vilt som fångats i fångstredskap tillfälligt förvaras i samband med transport för att avlivas på annan plats,
4. sådana falkar, vråkar, hökar och ugglor som avses i 33 § jaktförordningen (1987:905) och som fångats med stöd av tillstånd från länsstyrelsen tillfälligt förvaras i samband med transport för att frisläppas på annan plats, och
5. vilt som fångats för vetenskapligt ändamål tillfälligt transporteras och förvaras i samband med fångsten.

Undantag

35 § Naturvårdsverket kan i det enskilda fallet medge undantag från kraven i dessa föreskrifter om det finns särskilda skäl. Undantag får förenas med villkor.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

NFS 2017:XX

Dessa föreskrifter träder i kraft den XX 2017.

Naturvårdsverket

BJÖRN RISINGER

n.n.

(ange enhet)